

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Søk på hele regjeringen.no

Søk

Departementets forsida

Dokumentets forsida

Kapittel 1.

Fellesbestemmelser

Kapittel 2. Krav om kartgrunnlag, stedfestet informasjon mv.

Kapittel 3. Oppgaver og myndighet i planleggingen

Kapittel 4. Generelle utredningskrav

► § 4-1. Planprogram

§ 4-2. Planbeskrivelse og konsekvensutredning

§ 4-3. Samfunnsikkerhet og risiko- og sårbarhetsanalyse

Kapittel 5. Medvirkning i planleggingen

Kapittel 6. Statlige planretningslinjer og planvedtak

Kapittel 7. Regional planstrategi

Kapittel 8. Regional plan og planbestemmelse

Kapittel 9. Interkommunalt plansamarbeid

Kapittel 10. Kommunal planstrategi

Kapittel 11. Kommuneplan

Kapittel 12. Reguleringsplan

Kapittel 13. Midlertidig forbud mot tiltak

Kapittel 14. Konsekvensutredninger for tiltak og planer

Du er her: Klima- og miljødepartementet < Dokumenter < Veiledninger og brosjyrer < Lovkommentar til plandelen ... < Kapittel 4. Generelle utred... < § 4-1. Planprogram

Lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven

Bla i dokumentet: Kapittel 4. Generelle utredningskrav | § 4-2. Planbeskrivelse og konsekvensutredning > | Dokumentets forsida

§ 4-1. Planprogram

§ 4-1. Planprogram

For alle regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet.

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsling av planoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten.

Dersom berørte regionale og statlige myndigheter på grunnlag av forslag til planprogram vurderer at planen kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn, skal dette framgå av uttalelsen til forslaget til planprogram.

Dersom planen får vesentlige miljøvirkninger i en annen stat, skal planmyndigheten sende forslag til program for planarbeidet til berørte myndigheter i denne staten til uttalelse.

Planprogram

Bestemmelsene om planprogram bygger på de reglene som ble innført ved [lovendring](#) i 2004 (konsekvensutredninger) med tilhørende [forskrift om konsekvensutredninger](#) av 1. april 2005.

Kravet om planprogram gjelder nå for alle regionale planer og kommuneplaner. Dette er en utvidelse i forhold til gjeldende lov, hvor kravet til planprogram for oversiktsplaner bare gjelder for planer med retningslinjer eller rammer for utbygging. Som tidligere er det dessuten krav om at reguleringsplaner med vesentlig virkning for miljø og samfunn skal ha et planprogram. Hvilke planer dette omfatter vil bli avklart gjennom forskrift.

For regionale og kommunale planer vil det ikke alltid være nødvendig å utarbeide et separat planprogram. Dersom oppstart av planarbeidet sammenfaller i tid med arbeidet med regional eller kommunal planstrategi, vil arbeidet med planprogrammet helt eller delvis kunne inngå i planstrategien. Dette betinger imidlertid at den regionale eller kommunale planstrategien imøtekommer kravene til planprogram, både hva angår innhold og behandlingsprosess. Dersom det skal gjennomføres en konsekvensutredning av planen som planprogrammet skal ligge til grunn for, må planprogrammet også redegjøre for behovet for utredninger.

Det er forslagsstiller som har ansvaret for å utarbeide forslag til planprogram, mens det er ansvarlig myndighet som skal fastsette programmet. For oversiktsplaner og områdereguleringer etter plan- og bygningsloven vil planmyndigheten normalt både være forslagsstiller og ansvarlig myndighet. For detaljreguleringsforslag vil det vanligvis være en privat forslagsstiller, men det er kommunen som planmyndighet og ansvarlig myndighet som fastsetter planprogrammet. Innenfor rammene av lov og forskrift kan forslagsstiller og kommunen bli enige om oppgavefordeling knyttet til høring og bearbeiding av planprogram for private reguleringsforslag.

Planprogrammet er et fleksibelt verktøy for den tidlige fasen av planarbeidet og skal tilpasses den konkrete plansituasjonen og planbehovet. Som et minimum skal planprogrammet gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegget for

Regjeringen.no benytter informasjonskapsler (cookies) slik at vi kan yte deg bedre service. Informasjonskapslene blir hovedsakelig benyttet for trafikkmåling og optimalisering av tjenesten. Du kan lese mer om [vår bruk av informasjonskapsler](#) eller fortsette å bruke regjeringen.no som vanlig hvis du godtar dette. **Lukk X**

Kapittel 34. Ikrafttreden og overgangsbestemmelser

Dette stiller krav til den måten planprogrammet blir til på og utformingen av programmet. Planprogrammet må utformes på en måte som innebærer at det i etterkant kan tas stilling til om gjennomført planarbeid, herunder utredninger, er utført i samsvar med planprogrammet.

Et viktig element i arbeidet med konsekvensutredningen vil være å vurdere relevante og realistiske alternativer. Dette er forankret i [direktivene](#) som ligger til grunn for lovens bestemmelser om konsekvensutredninger. Alternativvurderinger kan både dreie seg om alternative områder for lokalisering av det aktuelle tiltaket, om ulik plassering innenfor reguleringsområdet og om alternative tiltak for å redusere ulempene av en foreslått utbygging. For reguleringsplaner i samsvar med overordnet plan, vil det sjelden være aktuelt å utrede alternativ lokalisering.

Forslagsstiller har et selvstendig ansvar for å redegjøre for hvilke relevante og realistiske alternativer som foreligger og hvordan disse foreslås tatt med i det videre plan- og utredningsarbeidet. Det er likevel planmyndigheten som gjennom fastsettelsen av planprogrammet avgjør hvilke alternativer som skal inngå i utredningsarbeidet og på hvilket nivå de skal utredes. Det vil gjennom forskrift kunne gis nærmere bestemmelser om alternativvurderinger.

Forslag til planprogram skal normalt foreligge når oppstart av planarbeidet varsles. Planprogrammet skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varslingen. Høringsfrist for forslag til planprogram er minimum 6 uker. En nærmere

beskrivelse av behandlingen av planprogram for ulike plantyper er gitt under veilederens omtale av hver enkelt plantype.

Det er viktig at forslag til planprogram gis en tydelig utforming før det legges ut til høring og offentlig ettersyn. Det forutsettes at planprogrammet inneholder nødvendig informasjon og er av en slik kvalitet at det gir grunnlag for medvirkning og relevante innspill fra berørte myndigheter og andre med interesse i planarbeidet. Det er derfor nødvendig med en åpen prosess for å komme fram til et godt planprogram. For berørte myndigheter skal planprogrammet også danne grunnlag for disse myndighetenes vurdering av om planen kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale interesser. Planprogrammet må struktureres slik at det i etterkant kan tas stilling til om planforslaget med konsekvensutredning er utarbeidet i tråd med planprogrammet.

Det fastsatte planprogrammet vil være utgangspunktet for å vurdere kvaliteten av planprosessen. Dersom det er gjennomført et programarbeid i tilknytning til regional eller kommunal planstrategi, vil dette gi grunnlag for å begrense omfanget av planprogrammet for konkrete regionale og kommunal planer til de spørsmål som ikke er håndtert og avklart i planstrategien. Det er gitt nærmere bestemmelser om hvordan planprogrammer skal behandles i bestemmelsene for behandling av de ulike plantypene. Det er som hovedregel fylkeskommunen som fastsetter planprogrammet for regionale planer og kommunen for kommunale planer. For noen planarbeider vil det imidlertid være aktuelt at en annen myndighet enn den som er planmyndighet for den aktuelle plantypen, fastsetter planprogrammet. Dette kan være aktuelt dersom planen omfatter flere kommuner eller fylker, eller dersom nasjonale eller viktige regionale hensyn tilsier det. Dette er forhold som vil bli regulert gjennom forskrift, jf. [§ 4-2](#) siste ledd.

Det kan også utarbeides og fastsettes planprogram som grunnlag for senere oppstart av planarbeid, hvor planprogrammet kan bidra til å avklare overordnede rammebetingelser og valg av grep for det videre planarbeidet. I slike situasjoner kan også planprogrammet legges til grunn for arbeidet med flere reguleringsplaner innenfor et større område. Planprogrammet kan også benyttes som et verktøy for å avklare lokaliseringsvalg, for eksempel for større offentlige virksomheter hvor ulike lokaliseringalternativer i flere forskjellige kan være aktuelt.

Gjennom høringen av planprogrammet skal berørte regionale og statlige myndigheter varsle planmyndigheten dersom de mener at planen kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn. Dette skal da framgå av uttalelsen til forslaget til planprogram. Det vil da på et tidlig tidspunkt i planprosessen kunne tas hensyn til uttalelsen både når det gjelder spørsmålet om planforslag bør fremmes, hva som i tilfelle bør utredes og hvilke avbøtende tiltak som bør vurderes.

For planer som kan få vesentlige miljøvirkninger i en annen stat, og pålegger loven planmyndigheten å sende forslag til planprogram til berørte myndigheter i denne staten til uttalelse før planprogrammet fastsettes. Denne bestemmelsen er begrunnet i Norges nasjonale forpliktelser på dette området gjennom gjeldende [EU-direktiver](#) og konvensjonen om konsekvensutredninger av tiltak som kan ha grenseoverskridende virkninger ([Espoo-konvensjonen](#)), med tilhørende protokoll. Nærmere krav til behandling av planer som kan få vesentlige virkninger i en annen stat vil bli gitt gjennom forskrift.

Bla i dokumentet: [Kapittel 4. Generelle utredningskrav](#) | [§ 4-2. Planbeskrivelse og konsekvensutredning](#) > | [Dokumentets forside](#)